

## OBSAH

|                                                                                                                                 |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <b>PŘEDMLUVA</b> .....                                                                                                          | 11 |
| <b>1. OBECNÉ ASPEKTY JEVU</b> .....                                                                                             | 17 |
| 1. 1. Vývoj postavení dítěte ve společnosti .....                                                                               | 17 |
| 1. 1. 1. Obecně .....                                                                                                           | 17 |
| 1. 1. 2. Vývoj sociálně-právní ochrany dětí na našem území .....                                                                | 18 |
| 1. 2. Definice jevu .....                                                                                                       | 20 |
| 1. 2. 1. Týrání .....                                                                                                           | 20 |
| 1. 2. 1. 1. Tělesné týrání .....                                                                                                | 20 |
| 1. 2. 1. 2. Psychické týrání .....                                                                                              | 21 |
| 1. 2. 2. Sexuální zneužívání .....                                                                                              | 22 |
| 1. 2. 3. Zanedbávání .....                                                                                                      | 24 |
| 1. 2. 4. Zvláštní formy týrání a zneužívání .....                                                                               | 26 |
| 1. 2. 5. Syndrom CAN, syndrom CSA .....                                                                                         | 26 |
| <b>2. PRÁVNÍ ASPEKTY JEVU</b> .....                                                                                             | 28 |
| 2. 1. Ústavní a mezinárodněprávní úprava .....                                                                                  | 28 |
| 2. 1. 1. Ústavní normy .....                                                                                                    | 28 |
| 2. 1. 2. Mezinárodněprávní normy; činnost mezinárodních organizací .....                                                        | 29 |
| 2. 2. Sociálně-právní ochrana dětí ve vztahu k dětem týraným, zneužívaným<br>a zanedbávaným .....                               | 31 |
| 2. 2. 1. Úvod .....                                                                                                             | 31 |
| 2. 2. 2. Případy oznamovací povinnosti, sdělování údajů pro potřeby<br>poskytnutí sociálně-právní ochrany dětí .....            | 32 |
| 2. 2. 3. Právo dítěte požádat o pomoc .....                                                                                     | 35 |
| 2. 2. 4. Pomoc dítěti v případech vážného ohrožení .....                                                                        | 36 |
| 2. 2. 5. Poskytování sociálně-právní ochrany dětí pověřenými osobami<br>a činnost komise pro sociálně-právní ochranu dětí ..... | 37 |
| 2. 2. 6. Práva a povinnosti subjektů při poskytování sociálně-právní<br>ochrany dětí .....                                      | 37 |
| 2. 2. 7. Vedení evidence a spisové dokumentace orgány sociálně-právní<br>ochrany dětí .....                                     | 38 |
| 2. 3. Trestněprávní úprava týrání, zneužívání a zanedbávání dítěte .....                                                        | 39 |
| 2. 3. 1. Trestný čin týrání svěřené osoby .....                                                                                 | 39 |
| 2. 3. 2. Trestný čin pohlavního zneužívání .....                                                                                | 42 |
| 2. 3. 3. Trestný čin znásilnění .....                                                                                           | 46 |
| 2. 3. 4. Trestný čin vraždy .....                                                                                               | 47 |
| 2. 3. 5. Trestný čin zanedbání povinné výživy .....                                                                             | 48 |
| 2. 3. 6. Trestný čin ohrožování mravní výchovy .....                                                                            | 49 |
| 2. 3. 7. Trestný čin opuštění dítěte .....                                                                                      | 51 |
| 2. 3. 8. Trestný čin kuplířství .....                                                                                           | 52 |

|           |                                                                                                                                                                                |    |
|-----------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 2. 3. 9.  | Trestný čin ohrožování mravnosti .....                                                                                                                                         | 52 |
| 2. 3. 10. | Trestný čin únosu .....                                                                                                                                                        | 52 |
| 2. 3. 11. | Trestný čin obchodování s dětmi .....                                                                                                                                          | 53 |
| 2. 3. 12. | Trestný čin obchodování s lidmi za účelem pohlavního styku .....                                                                                                               | 53 |
| 2. 3. 13. | Možné změny de lege ferenda u trestných činů postihujících případy týrání, zneužívání a zanedbávání; právní úprava postihující jednání spočívající v tzv. domácím násilí ..... | 54 |
| 2. 3. 14. | Současná právní úprava postihující komerční sexuální zneužívání dětí a návrhy de lege ferenda .....                                                                            | 57 |
| 2. 4.     | Přestupkový zákon a týrání, zneužívání a zanedbávání dítěte .....                                                                                                              | 58 |
| 2. 4. 1.  | Úvod .....                                                                                                                                                                     | 58 |
| 2. 4. 2.  | Právní úprava před 1. 4. 2000 .....                                                                                                                                            | 59 |
| 2. 4. 3.  | Současná právní úprava .....                                                                                                                                                   | 59 |
| 2. 4. 4.  | Kolize zájmů v rámci přestupkového řízení .....                                                                                                                                | 61 |
| 2. 4. 5.  | Výkladové stanovisko ke skutkové podstatě přestupku .....                                                                                                                      | 61 |
| <b>3.</b> | <b>OBECNÉ KRIMINOLOGICKÉ ASPEKTY JEVU</b> .....                                                                                                                                | 62 |
| 3. 1.     | Příčiny jevu .....                                                                                                                                                             | 62 |
| 3. 2.     | Kategorie pachatelů trestných činů ohrožujících nezletilé děti .....                                                                                                           | 65 |
| 3. 2. 1   | Obecně .....                                                                                                                                                                   | 65 |
| 3. 2. 2.  | Pedofilní pachatelé .....                                                                                                                                                      | 67 |
| <b>4.</b> | <b>REÁLNÝ VÝSKYT JEVU VE SPOLEČNOSTI</b> .....                                                                                                                                 | 69 |
| 4. 1.     | Úvod .....                                                                                                                                                                     | 69 |
| 4. 2.     | Provedené orientační studie v České republice .....                                                                                                                            | 70 |
| 4. 2. 1.  | Studie Dětského krizového centra a Ministerstva práce a sociálních věcí .....                                                                                                  | 70 |
| 4. 2. 2.  | Další provedené studie v České republice .....                                                                                                                                 | 70 |
| 4. 2. 3.  | Hlášení počtu ohrožených dětí jednotlivými resorty .....                                                                                                                       | 72 |
| 4. 3.     | Studie provedené v zahraničí .....                                                                                                                                             | 72 |
| <b>5.</b> | <b>MONITORING OHROŽENÝCH DĚTÍ</b> .....                                                                                                                                        | 74 |
| 5. 1.     | Obsah metodického doporučení .....                                                                                                                                             | 74 |
| 5. 2.     | Experimentální ověření metodického doporučení k monitoringu dětí týraných, zneužívaných a zanedbávaných .....                                                                  | 75 |
| 5. 3.     | Statistické výstupy z experimentálního ověření monitoringu .....                                                                                                               | 76 |
| 5. 4.     | Závěr .....                                                                                                                                                                    | 77 |
| <b>6.</b> | <b>MOŽNOSTI ODHALOVÁNÍ PŘÍPADŮ DĚTÍ TÝRANÝCH, ZNEUŽÍVANÝCH A ZANEDBÁVANÝCH</b> .....                                                                                           | 78 |
| 6. 1.     | Odhalování případů ohrožených dětí orgány sociálně-právní ochrany dětí .....                                                                                                   | 78 |
| 6. 1. 1.  | Orgány sociálně-právní ochrany dětí .....                                                                                                                                      | 78 |
| 6. 1. 2.  | Činnost obecního úřadu obce s rozšířenou působností .....                                                                                                                      | 79 |
| 6. 1. 3.  | Sociální práce; vzdělávání sociálních pracovníků .....                                                                                                                         | 80 |
| 6. 1. 4.  | Vytvoření systému pomoci ohroženým dětem v rámci správního obvodu; prevence jevu .....                                                                                         | 82 |

|                                                                                                                                                                                                                              |            |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 6. 2. Odhalování případů ohrožených dětí pracovníky škol<br>a školských zařízení .....                                                                                                                                       | 85         |
| 6. 2. 1. Úvod .....                                                                                                                                                                                                          | 85         |
| 6. 2. 2. Vzdělávání pedagogů v oblasti prevence výskytu jevu;<br>program předškolního vzdělávání; sexuální výchova .....                                                                                                     | 86         |
| 6. 2. 3. Právní normy upravující oprávnění a povinnosti pedagogů<br>ve vztahu k případu ohroženého dítěte .....                                                                                                              | 88         |
| 6. 2. 4. Činnost zařízení výchovného poradenství .....                                                                                                                                                                       | 90         |
| 6. 3. Odhalování případů ohrožených dětí lékaři a dalšími<br>zdravotnickými pracovníky .....                                                                                                                                 | 91         |
| 6. 3. 1. Úvod .....                                                                                                                                                                                                          | 91         |
| 6. 3. 2. Rozdělení tělesných poranění .....                                                                                                                                                                                  | 93         |
| 6. 3. 3. Zachování povinné mlčenlivosti lékařů ve vztahu k týraným,<br>zneužívaným a zanedbávaným dětem .....                                                                                                                | 97         |
| 6. 3. 4. Činnost orgánů činných v trestním řízení v případech týrání,<br>zneužívání a zanedbávání dětí a poskytnutí potřebné součinnosti<br>zdravotníky .....                                                                | 100        |
| 6. 3. 5. Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních<br>problémů ve vztahu k týraným, zneužívaným a zanedbávaným dětem<br>a statistické zjišťování v oboru praktický lékař pro děti a dorost ..... | 101        |
| 6. 3. 6. Preventivní prohlídky v oboru praktický lékař pro děti a dorost;<br>spolupráce zákonných zástupců dítěte s praktickými lékaři<br>pro děti a dorost .....                                                            | 102        |
| <b>7. VÝSLECH DÍTĚTE ORGÁNY ČINNÝMI V TRESTNÍM ŘÍZENÍ .....</b>                                                                                                                                                              | <b>105</b> |
| 7. 1. Úvod .....                                                                                                                                                                                                             | 105        |
| 7. 2. Současná právní úprava výsledku nezletilých dětí mladších 15 let .....                                                                                                                                                 | 105        |
| 7. 3. Specifika výpovědi dítěte; pravidla a podmínky pro výslech dítěte .....                                                                                                                                                | 108        |
| 7. 4. Příprava dítěte na výslech orgány činnými v trestním řízení .....                                                                                                                                                      | 110        |
| <b>8. POSTAVENÍ DÍTĚTE JAKO POŠKOZENÉHO V TRESTNÍM ŘÍZENÍ .....</b>                                                                                                                                                          | <b>112</b> |
| 8. 1. Úvod .....                                                                                                                                                                                                             | 112        |
| 8. 2. Práva a povinnosti poškozeného v průběhu trestního řízení<br>a uplatnění jeho práva na náhradu škody způsobenou trestným činem .....                                                                                   | 113        |
| 8. 3. Současná právní úprava a možné změny de lege ferenda .....                                                                                                                                                             | 123        |
| <b>9. NÁSLEDNÁ PÉČE O DĚTI TÝRANÉ, ZNEUŽÍVANÉ A ZANEDBÁVANÉ .....</b>                                                                                                                                                        | <b>125</b> |
| 9. 1. Léčba akutních stavů, krizová intervence .....                                                                                                                                                                         | 125        |
| 9. 2. Rozsáhlé šetření souvisejících okolností s případy týraného,<br>zneužívaného a zanedbávaného dítěte .....                                                                                                              | 127        |
| 9. 3. Etapa dlouhodobého sledování dítěte a jeho rodiny;<br>komplexní podpora a pomoc definitivně upravit narušené<br>základní vztahy mezi členy rodinného systému .....                                                     | 130        |

|                                                                                                                                                                                                             |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>ZÁVĚR</b> .....                                                                                                                                                                                          | 132 |
| <b>Příloha č. 1</b> Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnému užívání internetu .....                                                                                                                         | 139 |
| <b>Příloha č. 2</b> Experimentální ověření metodického doporučení k monitoringu dětí týraných, zneužívaných a zanedbávaných – podklady pro zpracování statistických výstupů uvedených v kapitole 5. 3. .... | 140 |
| <b>Příloha č. 3</b> Diagnostický systém potvrzující týrání dítěte .....                                                                                                                                     | 143 |
| <b>Příloha č. 4</b> Posouzení možného ohrožení dítěte týráním či zanedbáváním .....                                                                                                                         | 146 |
| <b>Příloha č. 5</b> Fotografie torna v nemocnici Sv. Ducha v Římě .....                                                                                                                                     | 148 |
| <b>SEZNAM ZÁKLADNÍ LITERATURY</b> .....                                                                                                                                                                     | 149 |
| <b>SEZNAM DALŠÍ LITERATURY</b> .....                                                                                                                                                                        | 151 |
| <b>SEZNAM ZAHRANIČNÍ LITERATURY</b> .....                                                                                                                                                                   | 151 |
| <b>SEZNAM PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ</b> .....                                                                                                                                                                       | 153 |
| <b>SEZNAM JUDIKATURY</b> .....                                                                                                                                                                              | 155 |